

PER QUÈ VOLEM ATREURE TALENT?

OLGA SACHAROFF
PINTORA

MARIA MONTESSORI
PEDAGOGA

ARNOLD SCHOENBERG
MÚSIC

ANDREU MAS-COLELL
UPF I BARCELONA GSE

→ En les diverses contribucions recollides en aquest *Talent Guide* que teniu a les mans s'ha explicat al lector, que podria ser extern a l'àmbit català o espanyol, que Barcelona és un lloc ideal per desenvolupar-hi el seu talent, sigui de la varietat que sigui: un estudiant, una empresària, un investigador, una artista plàstica, un cantant d'òpera. En aquest text vull adreçar el tema des de la perspectiva inversa. És a dir, tractaré d'explicar per què Barcelona, i amb ella Catalunya, vol atreure, i retenir, talent. De fet, aquesta és una pregunta de resposta evident: és ben sabut, i nosaltres també ho sabem, que el talent és font de prosperitat. I és per això que les ciutats d'arreu del món competeixen per atreure'n i que, per tant, cal esmerçar els esforços a explicar per què el talent ens ha de triar a nosaltres. Però més enllà del principi genèric que com més talent millor, hi ha, per a cada ciutat, aspectes específics que val la pena tenir presents. Per al cas de Barcelona voldria esmentar-ne dos. D'una banda, l'experiència pròpia que, al llarg dels segles, ens demostra que la incorporació de talent extern és profitosa. Sabem que val la pena. De l'altra, que també hem patit l'experiència negativa: la de la pèrdua de talent, i en sabem les conseqüències.

Barcelona, al llarg de la seva història, ha sabut atreure i capitalitzar el talent que venia de fora. De fora de Barcelona, de fora de Catalunya i de fora d'Espanya. En referència a aquest últim, observo que jo tinc el

meu despatx al Campus de Ciutadella de la Universitat Pompeu Fabra i que un edifici principal d'aquest campus, a la vora del meu despatx, porta per nom Roger de Llúria, en honor del gran almirall de Pere el Gran que va jugar un paper fonamental en la política d'expansió per la Mediterrània de la Corona Catalano-aragonesa després de les Vespres Sicilianes de l'any 1282. Doncs bé, el nostre Roger, enterrat a Santes Creus, havia nascut a la Basilicata amb el nom de Ruggero di Lauria. Una de les nostres grans escoles de negocis, l'Iese, està situada a l'avinguda Pearson, anomenada així per l'enginyer nord-americà que, a principis del segle XX, va fundar la Barcelona Traction, popularment coneguda com la Canadenca, una empresa que va ser clau en el procés d'electrificació de Catalunya. I si continuéssim amb el nomenclàtor barceloní d'edificis, carrers i jardins, hi trobaríem altres noms –he de reconèixer que menys dels que m'agradaria– de personatges no nascuts a Espanya que van viure entre nosaltres per períodes llargs i que ens van deixar alguna cosa: al segle XIX, Ferdinand de Lesseps, que va ser cònsol de França a Barcelona, i al segle XX la pintora russogeorgiana Olga Sacharoff, la pedagoga Maria Montessori o el músic Arnold Schoenberg, aquests dos últims refugiats, respectivament, del feixisme i del nazisme.

Però potser al llarg dels segles ha sigut més important l'impacte negatiu del talent que hem perdut. Com que no podem co-

nèixer el que hauria pogut ser, no sabem exactament que vàrem perdre amb l'edicta d'expulsió dels jueus, l'any 1492. Però és segur que no va ser una pèrdua menor. Molt possiblement va ser superior en el que, al mateix temps, els Reis Catòlics van guanyar amb la conquesta de Granada. Els exilis provocats, al segle XIX, per la restauració de l'absolutisme a la fi de les guerres napoleòniques, i, al segle XX, per la victòria del franquisme, ens va empobrir, alhora que enriquia els països on els exiliats trobaven refugi. Cada vegada que en el passat s'ha pres el camí de la puresa i de l'ideal de l'homogeneïtat cultural i ideològica, s'ha expulsat talent. I sabem prou bé que el resultat ha sigut un retard persistent respecte al nostre entorn europeu.

I és per tot això que tenim l'entusiasme que tenim, que és molt, per l'atracció de talent. Sabem, ho expliquem en aquest suplement, que disposem dels atractius necessaris. I sabem, per tant, que si en el passat no n'hem rebut més és perquè els que hem fallat som nosaltres i les nostres institucions. Ens reconforta que en l'últim terç de segle la situació ha fet un tomb molt favorable: que una investigadora o un director de museu, fins i tot un polític, no sigui nascut a Espanya és ara habitual a Barcelona. Però el risc d'involució sempre hi és i ens hem de conjurar per no tornar a fallar.

Volem una ciutat oberta, una ciutat on sigui impossible desentonar. Les ciutats triomfadores són així.